

SAMOBORSKI LIST

Glasiilo za promicanje lokalnih interesa.

God. VI.

Broj 42.

„Samoborski list“ izlazi svake nedjelje u 8 sati ujutro. PRETPLATA na četvrt godišne iznosi za domaće pretplatnike K 1-70, za vanjske s poštarinom K 2, za inozemstvo K 2-25. Na po i na cijelu godinu razmjerno više. Pojedini broj stoji 16 lilara. Uprava i uredništvo nalazi se na trgu Leop. Salv. br. 20.

U Samoboru
8. listopada 1911.

OGLASE prima uprava, a plaća se za petlini redak u redakcionom dijelu 20 fl. u oglašnom 10 fl. Za oglase, koji se više puta uvrćuju, daje se znatan popust. Novci se šalju upravi, a rukopisi uredništvu „Samob. lista“. Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

Još o regulaciji Gradne.

U prošlome broju „Samoborskoga Lista“ bilo je govora o regulaciji Gradne. Kod ovoga predmeta neka mi bude dopušteno upozoriti mjerodavne faktore na jednu vrlo važnu potrebu.

Ako se Gradna već regulira, ako joj se umjetnim načinom sprečava štetno provaljivanje iz korita, neka se onda ujedno poradi oko toga, da se ipak mogu okolna polja natapati, kad je to potrebno, naime za vrijeme ljetne suše. Da je to već prije provedeno, imali bi samoborski gospodari sobzirom na ljetnošnju strašnu žegu na desetke hiljada kruna koristi. Naši kukuruzi, krumpir, povrće, djeteline i druge trave ginule su na očigled, a mi smo nemoćni tužna srca promatrali, kako silna voda beskorisno teče koritom Gradne u Savu u nepovrat.

Nije li dosta žalosno, da ne možemo radi raznih nezgodnih prilika dovoljno izrabiti mehaničku snagu naših voda tekućica? U drugim prosvijetljenim i praktičnim krajevima, koji nemaju ovako krasne vode, crpaču je ljudi spomoću strojeva iz bunara, koji su posebno u tu svrhu izdubeni. Tako rade Talijani i Nizozemci, a tako rade i prvi vrtlari naši radini susjedi Bugari. A u koliko im se isplaćuje posao, svjedoče nevjerovatno visoke najamnine, što ih plaćaju posjednicima zemljišta.

Najnoviji vijek u povijesti naše gore.

Piše Fran Šakije asistent geol. muzeja.
(Svrdlak)

Na sarmatskim naslagama dolaze u gori samoborskoj na nekim mjestima i tvorevine pliocenske, koje su zastupane takozvanim kongerijalnim laporima i crvenkastozelkastim pijeskom te naslagama šljunka. Šljunak pripada taložinama rijeke, a nalazimo ga u bližoj okolini Samobora, jedino u okolini Sv. Marita, Gajnova, Močvica, dok lapori leže na sarmatskim naslagama od Kozjana kod Sv. Nedjelje sve do Pribića uz gorski trup. Od ovakvih spominjem ih školjčarski, koji dolaze pod imenom *Cnageria croatica*, te daje baš karakter ovim taložinama.

Ovim naslagama pripada po mišljenju Štura i ugljen (ignit) od Ordanjaca. Dr. Ordjanović voli se vjerovati, da pripada starijim naslagama, ali određenoj starosti, očešćano je tim, što u tim naslagama nije nađeno nikakvih okamenila. Ugljen se nalazi u jednoj njenoj kotlinici, a složen je u gini.

Iza ove razmjerno tople dobe na kori zemaljskoj nastupa naročito u mnogim dije-

Sadašnje stanje, naime ovako lakoumno rastipanje vode, toga prirodnoga blaga, koji nam pružen u pravo vrijeme okrijepio bi polja, kao božji blagoslov, ne bi smjelo niti čas'ta više potrajati.

Samoborsko bi se poglavarstvo trebalo obratiti s molbom na vis. zem. vladu, da nam izašalje stručnjaka, koji bi izradio nacrt za racionalno natapanje svega našega polja.

To bi išlo tim laglje, što korito Gradne leži više od polja kojim protiče. Obzirom na veoma veliko sabirno područje imade vode i napretek.

Pitanje je jedino, kako bi se osnova za natapanje složila s vodnim pravom samoborskih mlinova. Priznati se mora, da kad bi plavnice bile namještene iznad kojega od mlinova, ne bi se moglo za vrijeme nikoga vodostaja mljeti, a to je obično za vrijeme suše, kada treba vodu napustiti. S toga bi se moralo nekim mlinarima odrediti stanovita odšteta. Mlinari bi pak bez sumnje stavili umjerene zahtjeve obzirom na svrhu cijele stvari. Jer ne bude li kukuruzaniti žita, ne će imati ni mlinsko kamenje što da žrma.

Još imade jedna okolnost koja osobito preporučuje uređenje plavnica na Gradni. Plavnicama bi se uvelike pogodovalo našem vrtljarstvu. „Tajna uspjeha“ bugarskih vrtljara leži baš u neprestanom polijevanju povrća.

lovima Evrope hladnije podneblje. To je i razlog, da neki ovo doba, koje slijedi sad na našoj zemlji, smatraju posebnom dobom, a zovu je dobom čovjeka. Dijele je u dva odsjeka: diluvij i aluvij.

Diluvij je karakterizovan ledenom dobom, koja je dokazana mnogim t. z. zabludjelim kamenjem, kojeg su ledenjaci donijeli u predjela današnje srednje Evrope i ovdje ga ostavili, te pravcem roda ljudskoga, kojeg su ostanci nađeni u nas u Krapini, a nalaze ih i po ostaloj Evropi osobito u novije doba. Uz čovjeka je bio u to doba interesantan stanovnik zemlje mnogo spominjani mamut (rod slonova), medvjed, sjeverni jelen, bik, konj i još neki drugi. Poslije ledene dobe nastupilo je opet blaže podneblje. Koji je bio uzrok ledenoj dobi diluvija nije nauči do danas pošlo za rukom potpuno rastumačiti. Taložine diluvijalne doba javljaju se u gori samoborskoj u obliku ilovače i pijeska. U mnogoj od ove ilovače naročito u nekim visinama nalazimo i umetaka riječnog šljunka i lijepih kremenih ledaca. Od tih nalazila u bližoj okolini Samobora spominjem Vratnik, Gregurić brijeg, Cerje.

Aluvijem zovemo današnje doba na našoj zemlji, a dijelimo ga po poznatoj povremoj razdiobi u više odsjeka. Taložinama tog doba pribrajamo napone i taloge današnjih potoka, rijeke, jezera i mora.

Na koncu ću spomenuti, da je svojedobno Gradna već natapala okolna polja. Podje li se uzduž njezinoga korita, vidi se na više mjesta plavnice, koje su danas zatrpane, a pred 15 godina, sjećam se, bilo ih je i više. Znak, da se je nekada voda racionalnije upotrebljavala. Uistinu moglo bi se pisati „na razvalinama naše ekonomije“. Zemlje oko staroga Babilona imale su divno provedeno natapanje polja i totako dugo, dok je bilo kulture. Kad je kultura propala, propada i natapanje, nekad bujne njive danas su pustara. Danas, 60 stoljeća poslije toga, mi kulturni ljudi, puštamo, da nam malo jača suša uništuje sav prirod!

Nikola Reizer.

Domaće vijesti.

Proslava kraljeva imendana. U srijedu kao imendan Njegovog Veličanstva kralja bila je svečana misa u ovdašnjoj župnoj crkvi u 9 sati. Prisustvovali su joj predstavnici ovdašnjih oblasti i ureda, škole s učiteljstvom, društva i lijep broj nabožnog općinstva.

Adaptacija ubožnice za žensku stručnu školu. U subotu bio je očevid u prostorijama bivše ubožnice. U povjerenstvu su bila gg. žup. tajnik Spigelski, nač. Levičar i zast. Razum, a kao zamjenik tehnič. izvjestitelja gradj. oficijal Barišec.

Zgrada bi se adaptacijom imala tako preurediti, da bi prva soba do ulice ostala kao soba za učiteljicu i spremište ručnih radova, a slijedeće tri prostorije imale bi se

Time bih svršio kratki historijski prikaz gorovitih česti okoliša samoborskog. Progovoriti mi valja još, da naša slika bude što potpunija, o vulkanskim erupcijama u našoj gori te rudnom njenom bogatstvu a to ću učiniti u drugom kojem članku.

Milivoju Reizeru.

Zakonu okrutnom vjerna i došljednja
Primakla se kosom i tvojoj nam glavi
I rano, aj rano i mlada i vrijedna
Prekrila te plaštem vječne zaboravi.

Gledeći te tako ukočena, ledna,
Tek što muški danče tebeka se javi,
Teške mene muči pomisao jedna,
Oko srca tuga jedna mi se savi:

Što dobrota i zlo ginu pojednako,
Kada jedna zloća ruši teške trude,
Stotina dobroti što stvoriše tude?

Zašto ri se kose i tvog čela tako?

... Aj što strasti bjesne! A sred doli ote
Nač — li nenač više srca tvog dobrote.

Jošip Milaković.

prevesti u jednu školsku sobu. Posljednja prostorija, koja je prevodjena i služi sada za sobu školskog podvornika, ima se urediti kao predoblje.

Trošak proračunao je kr. gradj. oficijal na 3200 K. Kako je poznato, zastupstvo je također bilo mišljenja, da će ova adaptacija biti izvedena troškom oko 3000 K. p. se tako ova mučenja novijena pokriva. Kako će radne obavljati oni, na v. vlas. joj reži, trošak će vjerovatno biti iznad od 5000 K. kako sada stvar izvede.

Uhoznica je već prepravljena u drugi stupnja, ali se još nisu sada sve prostorije, vrzane i čekaju dok se s radnjama otpočne.

Adaptaciju ove zgrade potaknuo je u svoje vrijeme opć. školski odbor potkrepivši svoj predlog s više razloga.

Što je sada uhoznica sa starog miesta odstranena, udovoljeno je samo prijeko i npraviteljnoj potrebi, koja se već dugo isticala. Ova uhoznica nije naimo na ono mjesto, u neposrednu blizinu škole, nikako spadala ni s pedagoških, a ni s higijenskih i estetskih razloga.

Iz kr. kot. suda, Sud. ki pristav g. Josip Stančić povratio se jedno mjesecnog dopusta i nastupio službu.

Izlet na Plitvička jezera g. 1912. Primili smo ove retke:

Tko nije čuo o prekrasnim divotama naših Plitvičkih jezera, koja snive sa svog čara po cijelom svijetu, te ih dolaze mnogi stranci razgledati, da se čude i dive svim ljepotama što ih jedino naša domovina ima.

Ovo svjetsko čudo što razgledati, kopčano je sa velikim poteškoćama pojedincima, pa se je u tu svrhu sastao odbor za vodstvo skupnog izleta, koji bi se imao tečajem mjeseca srpnja 1912. upriličiti.

Osigurano će biti za dobro vodstvo, jeftino ovakvu pogodnost za vožnju na željeznici i parobrod.

Prigodom izleta posjetili su izletnici znamenitija bližnja dalmatinska mjesta kao Boku Kotorsku, Dubrovnik i t. d. a povratak slijedio bi preko Senja i Rijeke kući.

Da si pojedinci lakše spremlje prediđivo potrebni trošak, svaki će član tjedno davati 1 K. Prijave i ulazne primke u biro trgovač g. Makso Škarek.

Odlikovan na izložbi. Govr. Mirko Kleščić, iz Samobora, koji je za svoj reparat „Chinolera“ dobio već u Rimu, na ovogodišnjoj izložbi veliku diplomu i zlatnu kolajnu, odlikovan je sa a na higijenskoj izložbi u Napulju, zlatnim kratom „Grand Premio“, te diplomom i velikom zlatnom kolajnom, koja nosi lik talijanskog vladara Emanuela III. O Kleščiću čestitamo na ovom uspjehu njegovog proizvoda.

Doprinosbena rasprava u svrhu popravka župne crkve i župnih zgrada u Nosić-veću bila je jučer na licu mjesta. Voditelj rasprave bio je žup. tajnik gosp. Smid; od strane kot. oblasti pristav g. Cvijanović, a u ime župe nastupio je žup. nač. O rezultatima rasprave izvjestit ćemo naknadno.

Popravak starog grada. U nizu zanimljivih članaka, koje smo donosili iz pera našeg vrijednog suradnika, g. F. H. naše je općinstvo u potankosti informirano o radu mlađih i ambicioznih „Šišmiša“, što su ga svi poduzeli oko popravka i uređenja stare grada naše.

Da je klub „Šišmiš“ uz ono malo sredstava, koja su mu bila na raspolaganje, puno učinio, i to se je mogao svak da uvjeri, ako je pratio izvještaje o radnjama u gradini, ili se o nima osvjedočio na samom starom gradu.

No ako je mnogo učinjeno, s obzirom na čedna materijalna sredstva, nije još mnogo učinjeno, što bi bilo apsolutno nužno, ako se hoće sačuvati gradinu i spasti okoline kuće, koje još uvijek ugrožavaju neke zidine rasklimane zubom daga vremena.

klub „Šišmiš“ čeka još mnoga i važna zadaća, i on si je svijestan toga neodgodiva rada, na koji ga nuka lokalni patriotizam i ljubav do ovog našeg historičkog spomenika. Ne manjka ni dobre volje, ni ambicije, ni žrtava sa strane ovih mladih ljudi. Ali manjka materijalna sredstva za dalji rad. Tri zastupstva, pr. žila je nekakva pomoć, ali s obzirom na slabe financije općine, ne može ni ono mnogo. Ostaju još prinosi pojedinaca i mada još pridođe koje zabave priređene u ovu svrhu. Da se mogne sustavno nastaviti radom, tu treba mnogo većih sredstava. Poželjno bi bilo, da priskoči zemlja u pomoć. Samo ovako dala bi se namati u ovaj mah nužna sredstva i klub „Šišmiš“ nastaviti svoj započeti rad. — Kako doznajemo, htjela se kot. oblast na zem. vladu, da ova izasala svoje spomenike, koji su razgledano dosadašnje radnje oko učuvanja gradine. Njegova bi imala biti zadaća da ustanovi priatečnu pogiban za kuće podno grada, te što bi se i kojim sredstvom imalo poduzeti, da se ovaj historički spomenik sačuva od propasti.

Kad će se znati za trošak, koji je od potrebe za najvažnije radnje, zamolit će se vada za potporu. Nade je, da će ova molba biti uvažena jer učuvanje drevnih novjessih uspomena nije stvar samo dotičnog mjesta, već i čitave zemlje.

Društvu za poljeplanje Samobora pristupio je kao podupirajući član pogl. g. Gvido Spigeljski, kr. županijski tajnik, sa mjesečnim prinosom od 1 K.

Otpust zemlijarine u opć. Podvrh. Ra li ustanovljenja štete od suše, uređovao je ovih dana u opć. Podvrh financ. tajnik g. Stojadinović. Porezovnicima bit će snižena zemlijarina za 2 fročine, a kod nekih i cijela; u svemu do 3500 K.

Zanimljiv grozd. Naš sugradjanin g. Franjo Svarč naišao je prigodom berbe u svom vinogradu „Gizniku“ na čudan grozd. Polovina grozda sastoji od jagoda crvene plemenke, dok druga polovina sastoji od bijele plemenke. Jagode su potpuno razvijene i zrele. Grozd s. no imali prilike razgledati, a sa zanimanjem su ga promatrali i mnogi vjogradari izjavivši, da nijesu na šli na ovakov slučaj.

Nova zgrada samoborske štedionice dograđena je ovih dana potpuno. To je moderna gradjevina sazdana po nacrtima domačeg sina i priznatog stručnjaka, arch. Gabrića, koja služi za ured u šega trga.

U prizemlju nalaze se prostorije za štedionicu i stan podvornikov, a u prvom katu stan za iznajmlj.

Iz predoblja se dolazi u najveću štedioničku prostoriju, koja će služiti za promet sa strankama, te imati prostora za 5 štedioničkih činovnika. Ovdje se dolazi u soba za ravnatelja. Na istoj strani jest štedionička soba, pak štedionički arhiv. Osim toga je u prizemlju tresor (za blagajnu i važnije knjige), te garderoba za činovnike.

Štedioničke prostorije pristupačne su samo kroz o. al glavni i jedni ulaz iz vestibula, te su međusobno sa prve do zadnje direktno spojene vratima.

Prvi kat je za sada udešen za jedan stan, koji se sastoji od 2 predoblja, 2 soba, kupaošnice, kuhinje, sobe za službenicu, 2 košpore, III izbe i t. d.

Prema potrebi dade se taj stan razdjeliti u dva stana.

Nazvati, da se u prizemlju nalaze za te stanove ili jedan stan potrebite podzemne prostorije, jedna sajednička vagonica i onda još prostor za centralno grijanje štedioničkih prostorija.

Kod gradnje kuće u otvorenom je mogućnost samo domaći materijal. Židovi tresora sa svoje radi sigurnosti protiv prevale iz osobito jako armiranog betona, a isto tako i stepovi had svim štedioničkim prostorijama, radi sigurnosti od yaire.

Tome sliče i i željezni sulob koji se nalaze na svim štedioničkim prostorima i sva stubišta i počivališta su također od armiranog betona. Štedioničke prostorije grijaju se centralno toplom vodom, koja vrata

grijanje odgovara tim raznim primanjima se u ovakvom slučaju, da centralno grijanje stavljamo na pokrivena temperatura vode, jako regulirane topline, laka odvorba kotla i t. d. — Sadržaj koji grijaju se običnim načinom.

Fasade kuće odgovara u svojoj formi i izgledu sobarom na voj. školici, u koji se mora harmonički da uvrsti. Jednostavne, mirne linije pročelja, na kojem ne imade jestivoga sadržaja, vrsta kojekakve vrste, nepotrebnih tornjića, atika i t. d. Sav ures ove fasade odgovara također i materijalu, iz kojega je načinjen, naimo žbuki iz samoborskog pijeska, koji je u dvije različite, ali narayne, bez primjese koje umjetne boje, upotrijebljen.

Izvedbu svih radnja preuzela je gradj. tvrtka B. Jordana i drug u Zagrebu, koja ih je i na najveće zadovoljstvo svršila. Velik dio radna dala je tvrtka izvesti samoborskim obrtnicima i to stube iz umjetnog kamena, ostalo iz Zagreba. Nažalost, bravarske radnje bravaru T. Rezaru i Ceraju, ličenje sviju vrata i prozora F. Kompare-u, koji je i po direktivama arhitekta proveo sve soboslikarske radnje, jedan dio stolarskih radnja izveo je stolar Ivanjičak.

Kod čijeje gradnje upotrijebljen je samo samoborski pijesak te samoborska općeka za zidanje kao i za pokrivanje krova iz tvornice Urll.

Centralno grijanje izveo je tvrtka Wilim Bückner i drug iz Graca, a unutrašnje uređenje prostorija predano je kako čuje... o. tvrci Bothe i Ehrman u Zagrebu.

† Mirko pl. Kösegý. U četvrtak prije podne umro je ovdje stari samoborski gradjanin i bivši krojač i obrtnik, Mirko pl. Kösegý doživjevši 81. godinu života. Bio je — dok se je mogao baviti obrtom — na glasu kao krojač sa svoje vještine i ukusa. Za mladih dana bio je šaljivdžija i veliki veseljak. Sprovod mu je bio jučer prije podne uz znatno srušesće gradjanstva. Pokojnik ostavlja udovu i jednog sina. Pokoj mu duši!

Promet na samoborskoj željeznici. Prihod iznosio je u lipnju ove godine 13.166 K prošle godine u istom mjesecu 12.081 K. — Od 1. siječnja do konca lipnja 1911. unišlo je 62.292 K za isto vrijeme prošle godine 55.941 K.

Jabuka neobične veličine. U vrtu gdje vjere sa sa uer izasala jedinstva jabuka „kalvika“ neobične veličine. U opsegu (made 40 cm. a teža je 73 dkg. — Doista golemsa jabuka.

Osnutak ribnjaka u Samoboru. Naša Gradina u kojoj ima velik broj rijeke i gorke vode, prikladna je za pjenje riba, naročito pastiri, koji i sada pod najnezgodnijim prilikama — u ovom potoku ima. Riba iz naše Gradine, naravno, ima, osobito su to: ...

Poznat je, da se u Samoboru premano donosi riba na trg. Često su i skupe suviše. A izbor — izasala i ribe, slaba je — vrlo malen i nikak. Da se ovo, naravno, doproči, obratila se gradnja, naravno, općinstvo, vladu, da ova, naravno, pomoć, koji bi, naravno, ne bi, di, se, u Samoboru našo pribadno mjesto sa, naravno, ribnjaka.

K. ovim izvidima pristatovao bi sa m toga načelnik trgovine Samobora te dvojica trg. zastupnika.

Dva se, da bi, za rionik bilo, zgodno mjesto podno starog grada u Društvo, iz koji protječe potok Gradina.

Ova namjera osuđena ribnjaka u Samoboru, posve je zgodna i, naravno, pak, nadju, li stručnjaci prikladno mjesto, naravno, će se i naše zastupstvo, naravno, srazumnim za uređenje ribnjaka. Ali, bi, naravno, mogao doći do željene ribe, naravno, skupe — bilo, bi, naravno, ribnjak, naravno, stajevima naših općinara.

Dodajmo, da je neprijatelj ovlaštenik prava ribolova u Samoboru, sama općina trg. Samobora.

Posušilo sijeno na peći. Naša narodna poslovice kaže: „Tko po Maloj maši sijeno kosi, na peći ga suši“, pa se je ta poslovice doista ovdje i zbilja.

Ovdašnji tvorničar opeke g. D. U. nakosio je ovih dana 4 voza otave; no kako je jesensko vrijeme hladno i maglovito, a sunce slabo, nije se dala ta otava nikako posušiti. Zato se dosjetio g. U. da na originalan način svomu jadu pomogne.

Na svoje goleme i duge peći, koje su više dana bile vruće od netom izvadjene i ispečene cigle — natovario je on svu otavu, te je uz pripomoć radnika, koji su je marljivo prevraćali, doista na peći posušio, i tada odvezao kući.

Dakako da taj originalan način sušenja može da zahvali g. U. samo tome, što je — tvorničar opeke.

Nasadivanje crnogorice. Sobzirom na to, da po našim šumama i perivojima, ima još dosta pljevine, naumila je kot. oblasna da zasadi pod stručnjačkim nadzorom kr. kot. šumara oko 100.000 komada smrekava, borova, ariša i akacija. Ta bi se drveća kupila iz šuma Dječak-Ordanji, koje se nalaze pod sekvestrom. Zamoljena je vlada, da podijeli pripomoć iz zem. sredstava za nabavu crnogorice.

Svidja im se tuđa kukuruza. Mato i Kata Pozderac u Stupniku Donjem odnijeli su Cenu Karasmanu iz Horvata sa njegova polja 536 klasova kuruze vrijednih 25 K. Prijavljuju se kotarskom sudu.

Klatarenje cigana. Velik broj cigana, razni Bogdani i Gomani — došli su ovih dana u selo Gradnu, i ondje razapeli svoje šatore. Ma da ovi cigani spadaju po zvičajnosti u kotar Ludbreg i Veliku Goricu hotjeli su se nastaniti u Gradni stalno — ukoliko naime takova stalnost postoji kod cigana i počeli su već zalaziti u obilježja sela u Samobor. Budući da su se prema oblasnoj odredbi imali odstraniti iz kotara, a to nijesu htjeli milom, odstranili su ih u srijedu oružnici iz ovog kotara.

Mato Biškup — pobjegao. Mato Biškup što je pod imenom „Hiriš“ izvodio, drske kradice pobjegao je u noći od četvrtka napetak iz uza ovdašnjeg kot. suda. Provalio je goru dio željezne peći i tako se peć loži sa hodnika, provakao se kroz uski otvor ložišta u hodnik. Odavle se popeo na tavan kroz jedan otvor, dospio na visoki krov, otkuda je skočio na tle i tako uhvatio maglu. Biškup se je morao već dulje vremena baviti osnovom, kako će provaliti, no da je haš odabrao kritičnu noć bit će uzrokom, što se u to vrijeme nije nalazio baš nitko u čitavom zatvoru.

Da je mogao do lavana, otvorio je sa hodnika vrata od jednog zatvora, na koja se onda popeo i tako se mogao dokučiti cijla.

Za Matom Biškupom izdao je ovdašnji kr. kot. sud svestranu potragu, u kojoj se opisuje Biškup kao 29 god. star, rimk., krojački pomoćnik, nestalno boravišta, 163 cm. visok, crn kosa, niskog čela, smeđih očiju, smeđih brkova, lica bjeloputaste boje — ovalnog, nosa šiljastog, usta — prava, brade manjka, brade okrugle, udovac, otac i djeteta, nos građansko smeđe prugasto odijelo, na glavi imade sivu biciklističku kapa, cipele dobre na, cug gaca i košulja je usnčka. Imade običaj, da se lađaše pod krivim imenom kao Hiriš trgovac košuljara iz Kraljeva.

Vlak red na samoborskoj željeznici podj. listopada 1911. je sljedeći:

Vlak odlazi iz Samobora u Zagreb: 6 i 9-10 prije podne, 1-10 poslije podne te u 6 sati uveče.

Nedjeljom i blagdanima kreće još vlak u 9 sati na večer (samo mjeseca listopada).

Iz Zagreba u Samobor kreće vlak u 7-30 i 11-30 prije podne, 2-30 poslije podne, te 7-20 uveče.

Uvriš u Samoboru od 1. do 8. listopada:

Ana Mamula, dijete radnika, 1 god. 2 m. Strazička ulica br. 31, od tuberkuloze, otac.

Mirko pl. Kősegy, krojač, 21. god., Starogradska ulica, br. 15., od staračke nemoci.

PROSVJETA.

Primili smo:

A B C, najavijenu brošuru po novčić o akciji protiv analfabetizma: U brošuri je prikazano stanje analfabetizma, štetne posljedice nepismenosti po narod, a onda slijedi apel na rodoljubnu hrv. gospodu, gospodje, djaštvo, radni narod i seljački puk. — Društvo hrv. analfabeta moli hrv. javnost, da tu knjižicu raspućava i uvaži.

Dobrašinke, pjesme i pripovijesti, što ih je napisao i skupio marini i vrsni pregalač na polju omladinske literature, ravn. učitelj i Lašćini Franjo Bartuš. Ovo je jedna sveska dobrotvornih spisa, što ih izdaje pomenuti autor, a od kojih on pruža deset posto bruto dohotka za „Zakladu za pomaganje oskuđnih i bolesnih učitelja i učiteljica“. Dobrotv. spisi izlaze u šk. godini u 5 svezaka. Pretplata K 120, pojedina sveska 30 fil. — Preporučujemo najtoplije.

Gospodarstvo.

O priredbi i vrienju mošta.

Mnogim bolestima i pogriješcima, koje nastaju u vinu uzrokom je loš i nerazuman postupak kod priredbe mošta i vrienja. Kod prašenja i priredbe mošta valja osobito paziti na čistoću. Sve posudje kao badnji, škafovi, preše, bačve treba da je zdravo, čisto od plijesni, svakog stranog mirisa, jer mošt veoma rado upija svakaki miris, koji se kasnije u vinu neugodno osjeća, te ga čini neuporabivim.

Najopasnija bolest u vinu je ciknulost, koja brzo rastvori i uništi vino, a ne da se lako ni liječiti; iadja se već kod priredbe mošta, ako se pušta po više dana vrijeti mošt na komu u otvorenlm badnjevima, kod čega se digne kom na površnu, gdje je dulje izvržen zraku te se ukiseli, cikne, tako da se mnogo puta već u moštu i mladom vino osjeća octen tek i miris.

Radnici ne bi smjeli prigodom berbe i prešanja nositi užase u džepovima kruh i jesti neodnožno kad rade, jer čirvice kruha padaju među grožđe ili mošt, što je kadro također prouzročiti ciknulost vina, budući da u kruhu imade octenih bakterija.

Po otovu vrienju mošta posvećuje se premaru ili nikakova pažnja. Zato su kod mnogih mlada vina još i čini slatka, jer za vrijeme berbe nije se pazilo, da mošt potpuno provrije. Takovo vino bitna su, mekana, i sluzava; teško se čiste, lako uzavriju i pokvare se.

Da mogne mošt valjano povrijeti, paziti valja, da su prostorije dovoljno tople. Toplina neka je ne ispod 12. stup, a ne preko 30 stup. C; kod manje nemože mošt pravo da vrije, a kod prevelike topline preko 30 stup. lako nastane octeno vrienje, stoga bi dobro bilo, da se podrumi provide topomjerom da se može opažati toplinu. Nema li peći u podrumu, da se može po volji toplina povisiti, neka se barem pazi da su prostorije gdje mošt vrije, danju, kad je toplije otvorene, a s večera preko noći ili kad zahлади, da su zatvorene.

Biva li da je hladan mošt natolan u bačve te ne može radi niske topline da vrije, neka se nešto mošta ugrije i pomiješa sa onim u bačvi, da mu se toplina povisi. Dobro je također i tako, da se pomiješa takav hladan mošt sa onim, koji je topliji i koji već vrije.

Pogriješku čine koji beru po kišovnom vremenu, jer od izpranog grožđa priredjen mošt slabije vrije budući da je kiša toplala lveznih gljivica kojih imade na površju jagoda. Po kiši brano grožđe dobija vode, a gubi prema tome i... i pol... dođu te je i vino u toliko onda slabije.

U novije vrijeme proizvodi se u oeno-loškom zavodu u Zagrebu pjenica. Dodatkom ove pjenice postizava se, da mošt potpunije provrije. Takovo vino lakše se onda čisti i stalnije je.

Bačve, u kojima mošt vrije, neka su zatvorene zato udešenim vreljačama, koje se napune vodom. Ovime se sprečava pristup zraka do mošta, dok se ugljična kiselina, koja se kod toga stvara, lako izbaci napolje.

Puštaši bačve, u kojima mošt vrije slabo ili nikako zatvorene nije uputno. Pristupom zraka do mošta lako se stvara octena kiselina, koja prouzrokuje, da vino cikne.

Pečenje rakije. Kotlovi za pečenje šljivovice prispjeli su owamo i nalaze se već pokraj klionice, gdje će se rakija proizvoditi. To su dva ogromna kotla, jedan od preko 600 litra a drugi za polovinu manji. Kotlovi će biti već sutra uzidani, pa će se onda započeti pečenjem šljivovice. Kod potpunjeg rada bit će zaposleno 40 domaćih seljaka, od kojih će 20 biti u poslu po danu a ostali po noći.

Odgovorni urednik: dr. Miho Juratović.

Naučnika za tiskarski posao prima S. Šek Samobor.

Stan u I. spratu

od 4 sobe kuhinje smočnice, nuzgre-dnim prostorijama i vrtom iznajmljuje se odmah u Šmidhenovoj ul. br. 9. Poblize u trgovini E. Presečki.

Vatroslav Ivanščak

stolar za gradnju i pokućstvo Samobor, Jurjevska ulica broj 5.

preporučuje svoje općinstvo svoju radionicu, u kojoj izrađuje svakovrsno pokućstvo, solidno uz najumjerenije cijene. Isto imadem na sk. a da i u uvijek svake vrste gotovih namještaka, klesana iz tvrdog i mekanog drveta te tapetiranih u raznim bojama.

Preporučujuć se s općinstvom, a cijjenjene narudžbe bilježim s vele štovanjem

VATROSLAV IVANŠČAK,
stolar.

Trgovina

Eduard Presečki

Schmidchenova ulica.
preporučuje svoje veliko skladište vrhane i uvijek svježe

specijalske robe,

banatskog braćna,

raznog emailiranog posudja,

uvijek svježeg domaćeg peciva

iz vlastite pekare, satim

portland cementa

iz tvornice „Croatia“ u Zagrebu. Cijena je portland cementu u mom skladištu:

100 kg. po K. 4—

50 kg. po K. 2—

portland cementa u 100 kg. po K. 2—

K poboljšanju općih prilika bez sumnje će mnogo doprinijeti „Medjunarodna pripomoćna zadruga“

„BALKAN“

Ovo je jedina zadruga koja i bez liječničke pregledbe prima sve zdrave osobe, a u dobi od 15 do 80 godina, što ne prima niti jedno osjeguravajuće društvo na svijetu.

Držimo da nam je dužnost upozoriti na našu zadrugu, koja je na narodno-gospodarstvenom temelju osnovana, pa je sa svojim neznatnim uplatama pristupačna i najširim slojevima.

Zadruga „Balkan“ dijeli se u kola, u kojima imade po 400 (u starijim kolima od 60 do 80 god.) odnosno 500 (u mladim kolima od 15 do 60 god.) zadrugara. Kada jedan zadrugar nekoga kola umre plaćaju ostali zadrugari iz toga kola za njega odnos u posmrtninu, kako to određuju §§ 8. i 9. zadr. pravila. Potpunu visinu upisane svote, bez ikakvih odbliaka isplaćuje zadruga već nakon 6 mjeseci članstva. Posmrtnina se isplaćuje poslije ovoga roka i u slučaju samoubojstva i bez razlike da li je kolo u koje je član upisan popunjeno ili ne. Osim toga podjeljuje zadruga svojim osiromašnijim članovima nakon jednogodišnjeg članstva značajne novčane potpore.

Kolike prednosti pruža zadruga „Balkan“ može se najbolje vidjeti iz toga, što je zadruga svojim zadrugarima do konca studenoga pr. g. isplaćila preko 400.000 K (četiri stotine hiljada kruna) posmrtnina i potpora, te iz sljedeće tabele upisanih pristojbi i uplata:

1. za upis osobe u dobi od 15—40 g. plaća se 12 K sa pravom na posmrtninu od 1000 K.
2. za upis osobe u dobi od 41—60 g. plaća se 13 K sa pravom na posmrtninu od 1000 K.
3. za upis osobe u dobi od 61—80 g. plaća se 21 K sa pravom na posmrtninu od 1000 K.
4. za upis osobe u dobi od 61—80 g. plaća se 32 K sa pravom na posmrtninu od 2000 K.
- Kasnije plaća se samo godišnja članarina od 4 K; te maleni posmrtni prihod koji kod
sub 1. spomenute upisnine iznose 2 K.	3.
2.	5.
3.	8.
4.	

Sjedište zadruge „Balkan“ jest u Zagrebu (poslovnica: Gundulićeva ulica 29), a podružnica se nalazi u Sarajevu (poslovnica: Perhadija ulica 55). Zadruga je protokolirana po veles. kr. smth. stolu u Zagrebu pod br. 2141 gr. R. 1908. 483 i koncesionirana po c. kr. zajedničkom ministarstvu financija u Beču pod br. 10302 B. II. 1908., te stoji pod kontrolom visokog trgovačkog suda u Zagrebu kao i u Sarajevu i osim toga pod nadzorom vis. zem. vlade u Sarajevu. Sve daljne upute podjeljuje odmah ravnateljstvo.

„Medjunarodna pripomoćna zadruga“

„BALKAN“

Gundulićeva 29. ZAGREB. Gundulićeva 29.
Telefon br. 323 Podružnica: Sarajevo.
Brzojavni naslov: „Balkan“ Zagreb.

Pozdravi iz Samobora

Spomen na Samobor (Souvenir)
Bengalske kuhinje i sigle.
Kampanje i šablone iz papira.
Slovenske igrane karte iz Ljubljane.

Novo! **ASBUN** Novo!

samoborskih razglednica, vrlo ukusno izradjen, sa 10 slika, cijena 20 fillra, te pojedine samoborske razglednice, kao i umjetničke, razni vidici, ruže, ljubovne, čistilice, djeca itd. — dobiju se najjeftinije u papirnici S. Seka, Trg Leop Salvatora.

Opće poznata Osječka MARIJINA MAST

nabi se uspješno protiv plaga, nadaje se učvršćuje lica, za njega ruku itd.

Cijene jesu:
1 veliki lončić . . . . . K 1.—
1 mali lončić . . . . . K —70
Salje se posuđem i to najmanje 2 velika ili 3 mala lončić.

Ljekarna Majer Božej pomoć.
Ivana Osvorkovića,
OSJEK I, Slavonija.
U Samoboru se dobiva u Ljekarnici „KI EŠČICA“.

Riunione Adriatica di Sicurtà

(Jadransko osiguravajuće društvo) u Trstu.
Utemeljeno godine 1838.

Dicačka glavica K 10,000,000. Pričuva K 145,000,000.
Od godine 1838. isplaćeno oštete K 695,000,000.

Ovo ugledno i vanredno kulatno društvo preuzima uz najpovoljnije uvjete:

- osiguranja proti požaru,
- osiguranja proti provalnoj kradji,
- te osiguranja na ljudski život u najrazličitijim kombinacijama.

Pobliže upute i razjašnjenja daje: g. Mirko Kleščić, ljekarnik, i zastupnik za Samobor i okolice kao i generalno zastupstvo u Zagrebu.

Kupujte
za
Kaselj
promuklost, sluzavost,
katar i kašalj hripavac
KAISER-OVE
prane karamele
sa tri amerike
svjedodžbi od liječnika
i privatn. potvrđuju
sigurni uspjeh.
Omot 20 i 40 fillra, svežanj 60 L.
Ljubav se kod
MIRKA KLEŠČIĆA
Ljekarnika u Samoboru.

Trgovina M. Škarek

preporučuje
nafinije francusko ulje bez mirisa, banatsko brašno, fine prične i sirove kave, čaja, groždjica, badema, kao i svu ostalu specerajsku robu, nadalje svoje veliko skladište limenog, emalovanoga i drvenog

kuhinjskog posuđa
uz vrlo umjerene cijene.

Rendez-vous Samoboraca u Zagrebu.

Svratište k „bobačkom rogu“

Novo i krasno uređene sobe s električnom rasvjetom. Elegantsa restauracija. Izvršna kuhinja, dobro vino i pivo.
Brza i točna posuga. — Cijene umjerene.
M. Pilaž, svratištar.

Prirodno ljekovito vrelo gorske vode

STERNOV

prema poredbenoj analizi najbolje od svih gorskih voda. Svagdje za dobiti.

„Hrvatska Sloga“

udruga za posmrtnu pripomoć sa ograničenim jamstvom u BJELOVARU

Ovo je najstarija domaća udruga, čije ravnateljstvo sastoji od samih domaćih i ođičnih građana bjelovarskih. Ona osigurava svakoga potpunog zdrava čovjeka bez liječničke pregledbe i bez razlike spola od 18. do 65. godine života. Za osigurateljsku svotu od 2000 K plaća se minimalna godišnja članarina od 5 K, te za smrtne slučajeve kola, u kome se osigurani nalazi, 5 K. Uplata iznosi u kolu osiguranika u dobi od 18—45 godina 10 K, a od 45—65 godina 12 K. Svako kolo broji 500 članova.

Pobliže upute daje g. Janke Kemper, povjerenik „HRVATSKE SLOGE“ u kolu Samobor.

Uspješno se oglašuje u „Samoborskom listu“

DUNAV osjegurajuće društvo u BEČU

(Društvena jamčevna imovina 42 milijuna kruna)

osjegurava uz najpovoljnije uvjete
život, proti vatni, proti provalnoj kradji, tuđi te staklo i transport.

Glavno zastupstvo za Samobor i okolice imade g. Gjuro Francosović ml.